

Прети минус у буџету

Интервју министра Цветковића листу "Вечерње новости", 1. јун 2008. године

Смањење акциза на гориво аутоматски би довело до минуса у буџету - каже за "Новости" Мирко Цветковић, министар финансија у Влади Србије, коментаришући све гласније позиве да се на тај начин заустави даљи вртоглави раст цене горива, који затим циклично утиче на раст цена многих других производа и услуга.

Многи, ипак, ових дана кажу да баш смањење акциза иде наруку додатном пуњењу буџета...

Имао сам прилике да чујем ових дана те ставове. Из њих сам закључио да они који то коментаришу сматрају да су акцизе пропорционални трошак, слично порезу на додату вредност, и из тога извлаче закључак да би просто било лако одржати акцизу на непромењеном нивоу и самим тим би се уштедело. Међутим, акциза није пропорционалан, већ фиксни инструмент. Она је код нас око 36 динара на бензине, а око 25 на дизел гориво. Практично, ми имамо фиксну акцизу колика год да је цена горива. Ако би она и теоретски била дупло већа, онда би акциза опет била 36 динара. Буџет је заправо прављен на основу фиксне цене те дажбине пута количина.

У јавности се може чути да сте поводом најновијег поскупљења горива, ипак, радили врло опсежне анализе због смањења дажбина. Шта су оне показале?

Вршили смо три врсте анализа. Прва врста имала је циљ да се види какав утицај има смањење акциза на буџет, односно на приливе по том основу. Друга врста анализа трбало је да покаже како би смањење акциза утицало на смањење инфлације која ће, иначе, бити изазвана порастом цена. Трећа врста анализа била је утврђивање да ли су фискална оптерећења у Србији већа, просечна или мања у односу на земље у региону.

И, до каквих сазнања сте дошли?

Уколико би се акциза смањила за шест динара, односно готово за целокупни износ повећања цене горива, онда бисмо практично имали врло повољне утицаје на инфлацију, али би дефицит у буџету до краја године износио 10 милијарди динара. Ако би се акциза смањила за три динара, дефицит би био пет милијарди динара. И, тек негде код смањења акциза за један динар, дефицит би био око милијарду и по, што је нека цифра која би имала великог утицаја на смањење инфлације. То је разлог што се нисмо одлучили на тај трошак, јер он не би имао ефекта, поготово што се, када је реч о цени горива, не очекује стабилизација већ даљи раст цене.

Аргумент многих за смањење ове дажбине јесте да су акцизе много ниже у свим земљама у региону.

Анализирали смо политику акциза у 11 земаља. У односу на Румунију, Аустрију, Мађарску, Бугарску, Словенију, Грчку, Македонију, Црну Гору, Хрватску и БиХ ми се налазимо испод просека са оптерећењем од 48 одсто. Рецимо, највеће оптерећење је у Румунији - 56, Македонија је иста као ми - 48, Словенија - 53 одсто... Мање оптерећење од нас имају Црна Гора, Хрватска и БиХ. Када је реч о истом показатељу, али на дизел гориво, онда смо ми међу најнижим. Тачније, само Босна и Херцеговина има ниже оптерећење - 32 одсто, ми 36, а све остале земље имају оптерећење од 44 до 56.

Из коалиције у којој је ДС, ових дана се могло чути да је буџет празан. Да ли је прилив средстава у државну касу очекиван?

Буџет има редовне приходе и расходе, као и део који се односи на исплате наслеђених обавеза, што се финансира из приватизационих прихода. Приливи у буџет су на нивоу очекиваних, а и трошкови су у планираним оквирима, јер не можемо да премашимо ниво који је утврђен. Значи, у буџет ће бити довољно прилива и све обавезе ћемо редовно измиривати.

Ових дана је кренула исплата старе девизне штедње и неких других дугова. Из којих средстава?

То исплаћујемо од прихода из приватизације које смо имали ове и ранијих година. Темпо прилива приватизационих прихода у овој години је низак. Наша је процена да ће се вероватно појавити дефицит ликвидности у септембру, а њега не би било да смо успели да приватизујемо све што нам је било у плану. У току целе прошле године нисмо имали приватизације и главне приватизационе резерве су нам од продаје "Мобтела".

Да ли је, ипак, могуће спречити некако тај дефицит?

Само уколико бисмо остварили неке озбиљније приватизационе приходе. На пример, продаја НИС до краја године, спречила би тај дефицит ликвидности. Приливи у буџет по том основу су испод очекиваних и износе 10 милиона евра месечно, где су урачунате и рате које се наплаћују ове године за предузећа која су раније продата.

Шта се дешава са пројектима НИП-а?

Онај део НИП-а који се реализује из буџета, а вредан је 35 милијарди динара, остварује се по плану, онако како су и пројекти усвојени. Постоји део који иде из кредита и он је везан за рад Скупштине, јер је неопходно да ти кредити прођу ратификацију у парламенту.

Понављате да ће инфлација бити у оквирима планиране ако остваримо бар три милијарде евра директних страних инвестиција. Видите ли то данас као нешто реално?

У првом кварталу, прилив страних директних инвестиција био је око 750 милиона евра. Остало је још шест месеци да видимо да ли ће се реализовати неке крупне инвестиције. Због тренутне политичке ситуације која је настала

после избора, инвестиције су успорене. Ако се настави такав тренд, привредни раст ће бити успоренији, а инфлација већа од планиране. Ако достигнемо ниво директних страних инвестиција од бар три милијарде евра, онда ће се остварити планирани привредни раст и инфлација. Видећемо до краја године.

Они који купују стан уз субвенцију државе наилазе све чешће на проблеме. Има ли, заправо, пара за субвенционисане кредите?

Субвенције за стамбене кредите, према буџетским могућностима и проценама, подељене су на месечне квоте. С обзиром на то да је у другом кварталу дошло до повећања тражње за стамбеним кредитима, прешло се на одређивање средстава за исплату по кварталним квотама. Према расту тражње може се закључити да ће се планирани износ потрошити пре краја квартала, што значи да ће доћи до краткотрајне обуставе исплате кредита. Тек у трећем кварталу могу се очекивати нове исплате.

(Аутор: Гордана Булатовић)